

Sygn. akt VIII GC 45/12

WYROK

WIMIENIURZECZYPOSPOLITEJPOLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Górską

Protokolant st. sekr. sądowy Monika Mackiewicz

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2013 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko spółce (...) w K.

o zapłatę

I zasądza od pozwanej spółce (...) w K. na rzecz powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 219.015,56 zł (dwustu dziewiętnastu tysięcy piętnastu złotych pięćdziesięciu sześciu groszy) z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 36.600 zł (trzydziestu sześciu tysięcy sześciuset złotych) od dnia 16 marca 2010 r. do dnia 10 maja 2010 r.

- 26.482,54 zł (dwudziestu sześciu tysięcy czterystu osiemdziesięciu dwóch złotych pięćdziesięciu czterech groszy) od dnia 11 maja 2010 r. do dnia 20 maja 2010 r.

- 11.615,56 zł (jedenastu tysięcy sześciuset piętnastu złotych pięćdziesięciu sześciu groszy) od dnia 21 maja 2010 r.

- 24.400 zł (dwudziestu czterech tysięcy czterystu złotych) od dnia 1 kwietnia 2010 r.

- 24.400 zł (dwudziestu czterech tysięcy czterystu złotych) od dnia 1 maja 2010 r.

- 24.400 zł (dwudziestu czterech tysięcy czterystu złotych) od dnia 1 czerwca 2010 r.

-134.200 zł (stu trzydziestu czterech tysięcy dwustu złotych) od dnia 4 września 2010 r.;

II oddala powództwo w pozostałej części;

III zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5990 (pięciu tysięcy dziewięciuset dziewięćdziesięciu) złotych tytułem kosztów procesu;

IV nakazuje pobrać od pozwanej spółce (...) w K. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 10.980 (dziesięciu tysięcy dziewięciuset osiemdziesięciu) złotych tytułem części opłaty od pozwu, od której powódka była zwolniona;

V nakazuje ściągnąć z roszczenia zasądzonego w punkcie I na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 1220 (jednego tysiąca dwustu dwudziestu) złotych tytułem części opłaty od pozwu, od której powódka była zwolniona.

Sygn. akt VIII GC 45/12

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. wniosła o zasądzenie od pozwanej spółce (...) w K. kwoty 244.000 zł z ustawowymi odsetkami od kwot: 36.600 zł od dnia 16 marca 2010r., 24.400 zł od dnia 1 kwietnia 2010r., 24.400 zł od dnia 1 maja 2010r., 24.400 zł od dnia 1 czerwca 2010r., 134.200 zł od dnia 4 września 2010r. oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że prowadziła działalność hurtową, polegającą na nabywaniu towarów konsumpcyjnych i dostarczaniu ich do odbiorców, posiadając ugruntowaną pozycję na rynku północno – zachodniej Polski. Pozwana była jednym z klientów powódki, a na przełomie września i października 2009r. strony rozpoczęły negocjacje w przedmiocie zbycia przedsiębiorstwa powódki – rynku zbytu, klientów oraz przejęcia części pracowników. W toku negocjacji pozwanej były udostępniane informacje stanowiące tajemnicę handlową. Umowa pomiędzy stronami została podpisana w dniu 5 listopada 2009r. w zwykłej formie pisemnej i na jej mocy pozwana miała możliwość podpisania umów dystrybucyjnych z dostawcami. Warunkiem zawarcia umowy było zawarcie przez pozwaną umowy z (...) S.A., przy czym powódka miała zaprzestać prowadzenia działalności gospodarczej i zbyć na rzecz pozwanej towary po cenie równej 90% ceny zakupu. Powódka w całości wykonała zobowiązanie wynikające z umowy- przekazała dane odbiorców i dostawców, system dystrybucji towarów i funkcjonowania przedsiębiorstwa, umożliwiła swoim pracownikom zatrudnienie u pozwanej. Większość z dotychczasowych kontrahentów powódki w związku z informacją o zawartej umowie nawiązała współpracę z pozwaną, pozwana zawarła umowę także ze spółką (...). Przed tym zdarzeniem powódka nadal dokonywała zakupów w spółce (...) i zaopatrywała kontrahentów w oferowane przez nią produkty, przy czym dla pozwanej zakup towarów oferowany był przy zastosowaniu najniższej marży i powódka umożliwiła pozwanej samodzielne dystrybuowanie towarów wśród odbiorców. W celu umożliwienia pozwanej szybkiego zajęcia miejsca na rynku powódka zaczęła nabywać towary od pozwanej i promować je jako swoje, również w celu uzupełnienia braków towarowych u odbiorców, których nie zdążyła zacząć obsługiwać pozwana. Powódka świadczyła również odpłatnie usługi transportowe na rzecz pozwanej w celu zapewnienia ciągłości dostaw do odbiorców. W chwili, gdy pozwana była gotowa do przejęcia całości miejsca na rynku po powódce, powódka zaprzestała działalności w zakresie sprzedanej części przedsiębiorstwa i wyprzedała zapasy z magazynu. Wobec wykonania zobowiązania powódka zaczęła wystawiać pozwanej faktury VAT. Pozwana opóźniała się z zapłatą, zaś po wezwaniu do zapłaty oświadczyła, iż wobec zwłoki powódki świadczenie utraciło dla niej znaczenie, a faktury zostały wystawione po terminie.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 29 listopada 2011r. Sąd Okręgowy w Szczecinie uwzględnił żądanie powódki w całości.

Pozwana wywiodła sprzeciw od nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa a całości oraz zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, że przedmiotem umowy stron było zbycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa, a zatem wobec niezachowania formy pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym umowa jest nieważna. Przyjmując jednak nawet, że umowa jest ważna żądanie zapłaty kwoty 244.000 zł nie znajduje uzasadnienia. Pozwana podniosła, że przekazano jej listę kontrahentów z opóźnieniem, a nadto była ona bezwartościowa z uwagi na fakt, iż zawierała dane kontrahentów nie nabywających od dłuższego czasu żadnych towarów. Ponadto po zawarciu umowy okazało się, że powódka znajduje się w złej sytuacji finansowej i częściowo zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej. Powódka nie przekazała pozwanej żadnych informacji dotyczących organizacji pracy, a nadto nie uczestniczyła w zawieraniu przez pozwaną umów dystrybucyjnych z dotychczasowymi dostawcami powódki. Oprócz

spółki (...) żaden z dostawców nie jest znaczący, obroty z pozostałymi dostawcami są niewielkie i z częścią z nich pozwana współpracowała przed zawarciem umowy z powódką. Nadto, oprócz listy kontrahentów powódka nie przekazała pozwanej innych dokumentów ani informacji, przydatnych w czynnościach związanych z przedmiotem umowy. Stąd wniosek, iż powódka nie wykonała przedmiotu umowy, a następnie utracił on znaczenie dla pozwanej.

Z ostrożności procesowej pozwana podniosła, iż powódce należne jest częściowe wynagrodzenie - wyłącznie za spełnione świadczenie. Zgłosiła również zarzut potrącenia wierzytelności pozwanej w wysokości 24.984,44 zł, wynikających z należnych jej rabatów za terminową płatność faktur w styczniu i lutym 2010r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. prowadziła działalność hurtową, w ramach której nabywała towary konsumpcyjne od dostawców i dokonywała ich dystrybucji. Dostawcami powódki były między innymi takie podmioty jak: (...) Spółka Akcyjna w C., (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O., (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G., (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K., (...) S. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G., P.P.H.U. (...), (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością" spółka komandytowo-akcyjna, (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością we W., P.H. (...) spółka cywilna, PPHU (...) spółka jawna K. i P., PPHU (...) spółka jawna, (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P., (...) Firma Handlowa (...), (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

Około 60% obrotu powodowej spółki pochodziło ze współpracy ze spółką (...). Powódka była wyłącznym dystrybutorem wody Ż. oraz mĄki D..

Dowód:

- umowy dystrybucyjne z dnia 4.05.2004r. k. 42-45
- umowa dystrybucyjna nr 14 k. 46-47
- umowa o współpracy z dnia 1.09.2004r. k. 48-49
- umowa handlowa z dnia 10/01/2007r. k. 50-52
- umowa o współpracy handlowej z dnia 3.11.2008r. k. 53-54
- umowa o współpracy handlowej z dnia 29.08.2005r. k. 55-57
- umowa handlowa z dnia 25.04.2002r. k. 58-59
- faktury VAT k. 60-74
- wykaz kontrahentów k. 356
- zeznania świadka I. Ł. k. 821-825
- zeznania świadka A. P. (1) k. 835-837
- zeznania G. Ł. w charakterze strony powodowej k. 946-950

Powódka współpracowała z pozwaną – (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w K.. Pozwana jest dystrybutorem produktów spożywczych na terenie nadmorskim. Nabywała od powódki oferowany przez nią asortyment i na bieżąco regulowała należności, wynikające z wystawianych przez powódkę faktur VAT.

Dowód:

- faktury VAT k. 75-80

- zeznania G. Ł. w charakterze strony powodowej k. 946-950

Na przełomie września i października 2009r. strony rozpoczęły rozmowy dotyczące zbycia na rzecz pozwanej części przedsiębiorstwa, należącego do powódki. Część ta obejmować miała rynek zbytu, klientów oraz części pracowników. Przedmiotem negocjacji nie była konkretnie ustalona liczba dostawców i odbiorców. Przed zawarciem umowy pozwanej przekazane zostały ogólne informacje dotyczące wartości zawieranych transakcji.

Dowód:

- zeznania świadka I. Ł. k. 821-825

- zeznania G. Ł. w charakterze strony powodowej k. 946-950

W dniu 5 listopada 2009r. strony zawarły umowę sprzedaży w zwykłej formie pisemnej. Na jej mocy powódka sprzedała pozwanej wybrane dobra niematerialne – ustalony rynek zbytu, dane obsługiwanych klientów, możliwość korzystania z doświadczeń i wiedzy na temat rynku przedstawicieli handlowych współpracujących z powódką poprzez ich zatrudnienie bądź inną formę współpracy, informacje dotyczące organizacji pracy w celu efektywnej obsługi rynku oraz udostępnienie możliwości podpisania umów dystrybucyjnych z dostawcami, z którymi współpracuje powódka (§1 i 2). Wedle brzmienia z §3 umowa miała wejść w życie w dniu podpisania umowy dystrybucyjnej z (...) S.A. przez pozwaną jako warunek jej zawarcia. W §4 powódka zobowiązała się do zaprzestania dotychczasowej działalności handlowej na rzecz przejścia jej przez pozwaną, za wyjątkiem okresu przeznaczonego na wyprzedaż swoich stanów magazynowych, chyba że pozwana odkupi zawartość magazynu powódki. Cena wykupu stanów magazynowych powódki ustalona została na 90% ceny zakupu od producenta, za wyjątkiem towarów zakupionych od pozwanej, które zostaną zwrócone w cenie zakupu. Na mocy §5 powódka zobowiązała się udostępnić pozwanej dane dotyczące obrotów firmy za ostatnie trzy lata.

Pozwana natomiast zobowiązała się zapłacić na rzecz powódki w 8 ratach miesięcznych kwotę 200.000 zł netto, po wystawieniu przez powódkę faktury VAT. Termin zapłaty rat określony został w następujący sposób: 10.000 zł do dnia 31 stycznia 2010r., 20.000 zł do dnia 28 lutego 2010r., 20.000 zł do dnia 31 marca 2010r., 20.000 zł do dnia 30 kwietnia 2010r., 20.000 zł do dnia 31 maja 2010r., 30.000 zł do dnia 30 czerwca 2010r., 50.000 zł do dnia 31 lipca 2010r. i 30.000 zł do dnia 31 sierpnia 2010r.

Dowód:

- umowa sprzedaży z dnia 5.11.2009r. k. 81

W okresie od listopada 2009r. do lutego 2009r. powódka przekazywała pozwanej na spotkaniach informacje dotyczące działalności powódki – umów dystrybucyjnych, których powódka jest stroną, stosowanych rabatów i warunków płatności. Przedstawiciele powódki informowali członków zarządu pozwanej M. Z. i M. S. (1) o wysokości obrotów powodowej spółki. Do przekazania danych dotyczących działalności poszczególnych przedstawicieli handlowych zobowiązany został M. W..

Przedstawiciele handlowi współpracujący z powódką zostali poinformowani o częściowym wycofaniu się powódki z prowadzonej działalności oraz możliwości przejścia do pozwanej spółki przy zachowaniu warunków i zakresu współpracy. Odkonano także spotkanie z pracownikami powódki, obsługującymi magazyn.

Po zawarciu umowy powódka zrezygnowała z prowadzenia działalności handlowej, lecz nie zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej. Nie został zbyty majątek powódki – środki transportu, wózki, sztaplarki, programy i systemy komputerowe, a także wierzytelności i zobowiązania pozwanej spółki.

Dowód:

- zeznania świadka I. Ł. k. 821-825
- zeznania G. Ł. w charakterze strony powodowej k. 946-950

Dotychczasowi współpracownicy powódki M. W., J. K., M. B., M. N. i N. L. poinformowali obsługiwanych odbiorców o zawarciu przez strony umowy z dnia 5 listopada 2009r. oraz jej treści. Odbiorcy zostali powiadomieni także o możliwości zawarcia umów dystrybucyjnych z dostawcami pozwanej, tożsamym obszarze działania stron umowy i przejściu pracowników powódki do pozwanej spółki. O fakcie, iż od 1 stycznia 2010r. dostawcą towarów w miejsce powódki będzie pozwana na przełomie listopada i grudnia 2009r. poinformowani zostali także właściciele hurtowni i sklepów, korzystający dotychczas z usług powódki.

W przypadku takich podmiotów jak (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O., (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G., (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., (...) S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G., P.P.H.U. (...), (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., PPHU (...) spółki jawnej K. i i P., PPHU (...) spółki jawnej, (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P., (...) Firma Handlowa (...), (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. współpraca została podjęta bezpośrednio z pozwaną.

Dowód:

- oświadczenia k. 82, 84-86
- pismo z dnia 23.12.2009r. k. 83
- potwierdzenia dostawców k. 88-97
- pismo z dnia 29.12.2009r. k. 87
- potwierdzenia k. 138-245
- zeznania świadka I. Ł. k. 821-825
- zeznania świadka M. W. k. 826-828
- zeznania świadka M. B. k. 831-832
- zeznania świadka M. N. k. 832-834
- zeznania świadka P. S. (1) k. 837-838
- zeznania świadka W. K. k. 899-900
- zeznania świadka A. P. (2) k. 900-901
- zeznania świadka J. H. k. 901-902
- zeznania świadka P. S. (2) k. 902-903
- zeznania świadka B. J. (1) k. 903-904
- zeznania G. Ł. w charakterze strony powodowej k. 946-950

W przypadku takich podmiotów jak (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, (...) S.sp. z o.o., (...) sp. z o.o., (...) Polska – (...) (obecnie G. Polska G. W.), (...) sp. z o.o. zostały zachowane warunki umów, łączących wskazane podmioty z powodową spółką oraz dotychczasowy zakres dostaw. Z wyjątkiem (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, pozostałe zawarły z pozwaną umowę dystrybucyjną w formie pisemnej. Spółki te obsługiwane były nadal przez tych

samych przedstawicieli handlowych. W odniesieniu do (...) sp. z o.o. spółka ta kontynuowała wcześniej rozpoczętą współpracę z pozwaną, jednak pozwana nie zajęła miejsca powódki. W tej sytuacji rynek zbytu przejęła spółka (...).

Dowód:

- zeznania świadka W. K. k. 899-900
- zeznania świadka A. P. (2) k. 900-901
- zeznania świadka J. H. k. 901-902
- zeznania świadka P. S. (2) k. 902-903
- zeznania świadka B. J. (2) k. 903-904

Po zakończeniu współpracy z powódką, od stycznia 2010r. M. W. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej rozpoczął pracę dla pozwanej. Od 2010r. współpracę z pozwaną podjęli również przedstawiciele handlowi M. B., M. N., N. L.. Mieli one takie same obowiązki, obsługiwali tych samych klientów.

Propozycja pracy dla pozwanej spółki została przedstawiona wskazanym osobom podczas spotkania, w którym uczestniczyli przedstawiciele powódki oraz G. G. (1) i członek zarządu M. S. (1) ze strony pozwanej.

Dowód:

- zeznania świadka M. W. k. 826-828
- zeznania świadka I. Ł. k. 821-825
- zeznania świadka W. G. (1) k. 828-830
- zeznania świadka M. B. k. 831-832
- zeznania świadka M. N. k. 832-834
- zeznania świadka N. L. k. 834-835
- zeznania G. Ł. w charakterze strony powodowej k. 946-950

Kierowcy , wykonujący usługi na rzecz powódki nie byli jej pracownikami, lecz zatrudnieni byli w podmiotach, świadczących usługi transportowe na rzecz powódki. Z końcem 2009 roku kierowcy powzięli informacje o zaprzestaniu działalności handlowej przez powódkę, zawarciu umowy z pozwaną i możliwości zatrudnienia w spółce (...). Informację taką przekazywał prezes zarządu pozwanej M. Z..

C. G., zatrudniony do końca 2009r. jako kierowca u D. K., z początkiem 2010r. został zatrudniony bezpośrednio przez pozwaną. Również do końca 2009r. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej usługi transportowe na rzecz powódki świadczył J. J.. Z dniem 1 stycznia 2010r. został zatrudniony u pozwanej na umowę zlecenie, a następnie na umowę o pracę na stanowisku kierowca magazynier. Zakres obowiązków, dostarczany asortyment i klienci nie ulegli zmianie po podjęciu zatrudnienia u pozwanej.

Magazynierzy zatrudnieni przez powódkę - M. S. (2), S. S. i P. K. rozwiązyali umowę o pracę pod koniec grudnia 2009r. Bezpośrednio po tym fakcie zostali powiadomieni o możliwości zatrudnienia u pozwanej i w konsekwencji została przez nich podpisana umowa o pracę z pozwaną. Zakres obowiązków pozostał niezmienny.

Dowód:

- zeznania świadka C. G. k. 904-905
- zeznania świadka J. J. k. 905-906
- zeznania świadka M. S. (2) k. 906-907
- zeznania świadka S. S. k. 907-908
- zeznania G. Ł. w charakterze strony powodowej k. 946-950

Powódka w okresie od 4 listopada 2009r. do 15 grudnia 2009r. nabywała towary bezpośrednio od pozwanej. Miało to na celu promowanie pozwanej, a w późniejszym okresie także uzupełnienie braków towarowych u odbiorców, gdyż pozwana nie wykonywała jeszcze obsługi w pełnym zakresie.

Z kolei towary nabywane przez pozwaną od powódki sprzedawane były po minimalnej cenie, przy marży handlowej w wysokości 0,01 zł za sztukę. Po zaprzestaniu prowadzenia działalności w zakresie będącym przedmiotem umowy sprzedaży powódka zbyła na rzecz pozwanej niesprzedane zapasy z magazynu, po cenie niższej o 10% od pierwotnej ceny nabycia.

Dowód:

- faktury VAT k. 246-263, 266-278, 355

W dniu 29 grudnia 2009r. dotychczasowy pracownik powódki M. W. przekazał członkom zarządu pozwanej M. S. (1) i M. Z., a także W. G. (1) dane, określone w umowie z dnia 5 listopada 2009r. Składały się na nie: dane i adresy wszystkich odbiorców powódki, system dystrybucji towarów i ilość wywożonego towaru, wydruki kartotek odbiorców wraz z oznaczeniem odbiorców według częstotliwości współpracy, dane o liczbie zatrudnionych pracowników, czasie pracy na poszczególnych stanowiskach, informacje dotyczące zbierania i przesyłania zamówień, szczegóły dotyczące przygotowywania towarów do wywozu, informacje dotyczące logistyki, wykaz dostawców powódki wraz z danymi kontaktowymi. Przedstawiono również do wglądu umowy dystrybucyjne z dostawcami.

Przekazana pozwanej lista kontrahentów sporządzona została według stanu na dzień 19 listopada 2009r. Zawierała ona dane ok. 1.000 podmiotów, z którymi współpracowała powódka – zarówno w przeszłości, jak i w momencie podpisania umowy z dnia 5 listopada 2009r. Na liście zaznaczono klientów, którzy w momencie sporządzania listy kontynuowali współpracę z powódką i wskazano dane przedstawiciela handlowego, który współpracował z danym klientem.

Z częścią podmiotów pozwana współpracowała jeszcze przed zawarciem umowy z powódką. Pozwana otrzymała również bazę klientów, obsługiwanych przez konkretnych przedstawicieli handlowych i dane dotyczące dat wizyt w konkretnych sklepach, tzw. „trasówki”. Ustnie przekazane zostały przez M. W. i I. Ł. informacje dotyczące systemu wynagrodzeń, stosowanego u powódki, organizacji pracy, składania zamówień. Pozwanej nie przedstawiono szczegółowych informacji dotyczących obrotów i marż dotyczących poszczególnych odbiorców.

Już po podjęciu współpracy z pozwaną przedstawiciele handlowi uprzednio pracujący dla powódki przekazywali informacje dotyczące obrotów w odniesieniu do poszczególnych klientów. Wówczas sporządzali również bazę klientów dla pozwanej.

Dowód:

- pismo z dnia 29.12.2009r. k. 87
- kartoteka kontrahentów k. 379-541, 568-731

- zeznania świadka I. Ł. k. 821-825
- zeznania świadka M. W. k. 826-828
- zeznania świadka W. G. (1) k. 828-830
- zeznania świadka M. B. k. 831-832
- zeznania świadka M. N. k. 832-834
- zeznania świadka N. L. k. 834-835
- zeznania G. Ł. w charakterze strony powodowej k. 946-950

Przedstawiciel spółki (...) wiedział o umowie zawartej przez strony w dniu 5 listopada 2009r. i przekazaniu przez powódkę rynku zbytu. Pozwana już przed zawarciem przedmiotowej umowy współpracowała ze wskazaną spółką na zasadzie podhurtu, tzn. jako klientem powódki, od której pozwana nabywała towary Ż. Z.,

W lutym 2010r. została zawarta umowa dystrybucyjna pomiędzy pozwaną a (...) Spółką Akcyjną w C.. Warunki umowy, w tym dotyczące udzielania rabatów, były tożsame z tymi zawartymi w umowie łączącej spółkę (...) z powódką.

Przed zawarciem umowy pomiędzy pozwaną a spółką (...)", w okresie od 14 stycznia 2010r. do 24 lutego 2010r., powódka nabywała produkty od spółki (...) i we własnym zakresie zaopatrywała swoich kontrahentów we wspomniany asortyment.

Dowód:

- zeznania świadka I. Ł. k. 821-825
- zeznania świadka A. P. (1) k. 835-837
- zeznania G. Ł. w charakterze strony powodowej k. 946-950
- faktury VAT k. 98-137

Powódka świadczyła również odpłatne usługi transportowe na rzecz pozwanej. Pozwana zaakceptowała faktury VAT wystawione z tytułu usług przewozowych świadczone w styczniu i lutym 2010r. Pierwsza z nich – nr (...)z dnia 4 lutego 2010r. opiewała na kwotę 2.539,09 zł, zaś druga – nr (...)z dnia 1 marca 2010r. na 1.156,56 zł.

Dowód:

- faktury VAT k. 264, 265

Poczynając od dnia 1 marca 2010r. powódka zaczęła wystawiać na rzecz pozwanej faktury VAT, jako tytuł wskazując ratę płatności, wynikającej z umowy z dnia 5 listopada 2009r.

Faktura nr (...) z dnia 1 marca 2010r. opiewała na kwotę 36.600 zł brutto (30.000 zł netto) z tytułu pierwszej i drugiej raty, wskazanej w powołanej umowie stron. Faktura VAT nr (...) z dnia 22 marca 2010r. dotyczyła kwoty 24.4000 zł brutto – trzeciej raty z umowy z dnia 5 listopada 2009r., podobnie jak faktura nr (...) z dnia 8 kwietnia 2010r., dotycząca czwartej raty. Piąta rata w wysokości 24.4000 zł brutto stwierdzona została fakturą VAT nr (...) z dnia 10 maja 2010r. Trzy kolejne raty stanowiły natomiast podstawę do wystawienia faktury VAT nr (...) z dnia 27 sierpnia 2010r. na łączną kwotę 134.200 zł brutto (110.000 netto).

Dowód:

- faktury VAT k. 279-283

W kwietniu 2010r. powódka udzieliła pozwanej rabatu za terminową płatność należności z faktur, wystawionych pozwanej w styczniu 2010r. Udzielenie rabatu pozwanej było skutkiem zapłaty należności z faktury przed upływem 28 dni.

Zgodnie ze sporządzonym przez powódkę w dniu 13 kwietnia 2010r. zestawieniem, rabatem objęte zostało 13 faktur, przy czym jedna tylko w części. Kwota rabatu wyniosła łącznie 8.293 zł netto, w związku z czym powódka zwróciła się do pozwanej o wystawienie faktury VAT na powyższą kwotę. Pozwana w dniu 19 kwietnia 2010r. wystawiła fakturę VAT nr (...) na kwotę 10.117,46 zł brutto (8.293 netto), jako termin płatności wskazując 10 maja 2010r.

Dowód:

- zestawienie faktur do rabatu za styczeń 2010r. k. 542, 567

- faktura VAT nr (...) k. 543, 566

- zeznania świadka I. Ł. k. 821-825

- zeznania G. Ł. w charakterze strony powodowej k. 946-950

Kolejny rabat został udzielony pozwanej za terminową płatność faktur wystawionych w lutym 2010r. i wskazanych w zestawieniu z dnia 28 kwietnia 2010r. W związku z powyższym powódka zwróciła się do pozwanej o wystawienie faktury VAT na kwotę 2.675, 20 zł netto. Na powyższą sumę (3.263,74 zł brutto) opiewała faktura nr (...), wystawiona przez pozwaną w dniu 29 kwietnia 2010r.

R. udzielony za I kwartał 2010r. wyniósł łącznie 9.510,85 zł. Stało się podstawą do wystawienia przez pozwaną faktury VAT nr (...) na powyższą sumę (11.603,24 zł brutto). W obydwóch wskazanych powyżej fakturach VAT termin płatności oznaczony został na dzień 20 maja 2010r.

Dowód:

- zestawienie faktur do rabatu za luty 2010r. k. 544, 565

- faktura VAT nr (...) z potwierdzeniem nadania k. 546, 564

- faktura VAT nr (...) z potwierdzeniem nadania k. 545,563

- zeznania świadka I. Ł. k. 821-825

W piśmie z dnia 5 maja 2010r. pozwana, powołując się na przepis art. 477 § 2 k.c., wskazała, iż nie przyjmuje od powódki dóbr niematerialnych, określonych w §2 umowy z dnia 5 listopada 2009r. Jako przyczynę podała zwłokę powódki w przekazaniu dóbr, co spowodować miało utratę ich znaczenia gospodarczego dla pozwanej.

W odpowiedzi – piśmie z dnia 18 maja 2010r. powódka powołała się na brak podstaw faktycznych i prawnych stanowiska pozwanej. Wskazała, iż do 31 grudnia 2009r. pozwana otrzymała wszystkie informacje o rynkach zbytu, produktach i klientach powódki. Ponadto pozwana zakupiła cały towar od powódki i przejęła współpracę z przedstawicielami handlowymi i pracownikami powódki. Powódka podkreśliła, iż w umowie brak jest informacji w jakim terminie ma zostać przekazany przedmiot umowy, a pozwana nie wzywała do jego wydania. Z tego względu nie można mówić o zwłoce dłużnika w rozumieniu art. 476 k.c. Powódka wezwała pozwaną do zapłaty dotychczas wymagalnych faktur, wystawionych w oparciu o umowę sprzedaży – to jest kwoty 85.400 zł.

Pozwana podtrzymała dotychczasowe stanowisko podnosząc, iż pierwsza faktura została wystawiona przez powódkę po otrzymaniu oświadczenia z dnia 5 maja 2010r., co świadczy o niewykonaniu umowy.

Dowód:

- oświadczenie z dnia 5.05.2010r. k. 284
- pismo powódki z dnia 18.05.2010r. k. 285-287
- pismo pozwanej z dnia 18.06.2010r. k. 288
- pełnomocnictwo k. 289

Przed złożeniem oświadczenia z dnia 5 maja 2010r. pozwana nie zgłaszała uwag do zakresu przekazywanych przez powódkę informacji i danych. Nie wskazywała na niekompletność dokumentacji.

Dowód:

- zeznania G. Ł. w charakterze strony powodowej k. 946-950

Powódka wniosła o wystawienie faktur korygujących do obciążających ją faktur VAT o numerach: (...). Wskazała, że zestawienia z dnia 13 i 28 kwietnia 2010r. zostały sporządzone omyłkowo, jako że faktury w zestawieniu objęte zostały maksymalnym rabatem, zaś w rzeczywistości wszystkie z nich zostały zapłacone po wyznaczonym terminie. Brak jest zatem uzasadnienia naliczenia rabatów za terminową płatność.

W odpowiedzi pozwana uznała, iż brak jest podstaw do wystawienia faktur korekt. Wskazała, że powołane zestawienia zostały sporządzone zgodnie z umową stron i dokonаныmi ustaleniami.

Dowód:

- pismo powódki z dnia 24.05.2010r. k. 743
- pismo pozwanej z dnia 18.06.2010r. k. 744
- dowód nadania k. 745

W dniu 29 marca 2011r. powódka skierowała do pozwanej ostateczne wezwanie do zapłaty kwoty 244.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwot: 36.600 zł od dnia 16 marca 2010r., 24.400 zł od dnia 1 kwietnia 2010r., 24.400 zł od dnia 1 maja 2010r., 24.400 zł od dnia 1 czerwca 2010r., 134.200 zł od dnia 4 września 2010r. W uzasadnieniu wezwania powódka powołała argumenty tożsame z przytoczonymi w piśmie z dnia 18 maja 2010r., wskazując, iż powódka zrealizowała zobowiązania wynikające z postanowień umowy z dnia 5 listopada 2009r.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 29.03.2011r. z dowodem nadania k. 290-292

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się w znacznej części zasadne.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie ustalony został na podstawie dokumentów, złożonych przez strony wraz z pismami procesowymi, których autentyczności żadna ze stron nie kwestionowała. Za wiarygodne uznał Sąd zeznania świadków – I. Ł., M. W., W. G. (1), M. B., M. N., R. L., A. P. (1), P. S. (1), W. K., A. P. (2), J. H., P. S. (2), B. J. (1), C. G., J. J., M. S. (2), S. S. i P. K.. Zeznania te były zbieżne w zasadniczych kwestiach, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Na podstawie zeznań świadka I. Ł. i W. G. (1), a także przedstawiciela powódki G. Ł. możliwe okazało się ustalenie przedmiotu umowy stron i zakresu zobowiązań pozwanej. Zeznania wskazanych osób, a także przedstawicieli handlowych współpracujących z powódką, a następnie z pozwaną pozwoliły z kolei na zbadanie, jakie czynności podjęła powódka w wykonaniu umowy z dnia 5 listopada 2009r. Zeznania M. W., M. B., M. N., R. L.

były spójne i korespondowały ze sobą w zakresie faktu przekazania pozwanej wykazu kontrahentów oraz informacji dotyczących zakresu czynności podejmowanych przez konkretnych przedstawicieli handlowych u klientów powódki (tzw. „trasówek”). Kolejni świadkowie, reprezentujący dostawców powódki konsekwentnie wskazywali natomiast na wyraźną informację od powódki, dotyczącą przejęcia rynku zbytu przez pozwaną i kontynuacji działalności handlowej przez pozwaną. To zaś stało się podstawą do nawiązania dalszej współpracy i podpisania odrębnych umów z pozwaną. Zgodne były również zeznania świadków C. G., J. J., M. S. (2), S. S. i P. K. i pozwoliły one na stwierdzenie procedury zatrudnienia dotychczasowych pracowników powódki u pozwanej. Świadkowie przyznali, że przekazano im informację o zaprzestaniu działalności przez powódkę i możliwości podjęcia współpracy z pozwaną na tym samym stanowisku, przy niezmiennym zakresie obowiązków.

Sąd oddalił wnioski dowodowe pozwanej o przesłuchanie świadków na okoliczność, iż pozwana współpracowała z większością aktywnych kontrahentów powódki jeszcze przed zawarciem umowy z dnia 5 listopada 2009r. Okoliczność ta pozostaje bez istotnego wpływu na ocenę wykonania umowy przez powódkę, a tym samym nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia. Obowiązkiem powódki było przekazanie listy kontrahentów i umożliwienie pozwanej współpracy z nimi poprzez ustąpienie miejsca wcześniej zajmowanego przez powódkę, a nie zagwarantowanie podjęcia współpracy z liczbą podmiotów, dotychczas nieznaną pozwanej. Ewentualna wcześniejsza współpraca pozwanej z tymi podmiotami nie oznacza zatem niewykonania umowy przez powódkę.

Dowód z zeznań świadka M. K. oraz członka zarządu pozwanej M. S. (1) w charakterze strony został pominięty z uwagi na brak wskazania aktualnego adresu (w stosunku do świadka) oraz niestawiennictwo pomimo prawidłowego wezwania (w stosunku do przedstawiciela strony).

Fakt zawarcia umowy i jej treść, a także brak zapłaty przez pozwaną faktur o numerach: (...) z dnia 10 maja 2010r. i (...)nie stanowiły przedmiotu sporu pomiędzy stronami. Pozwana kwestionowała jednak ważność umowy, a w dalszej kolejności także fakt jej wykonania przez powódkę. W tej sytuacji ustalić należało, czy umowa z dnia 5 listopada 2009r. jest ważna i wywołuje skutki prawne pomiędzy stronami, zaś w razie pozytywnej odpowiedzi – czy powódka wykonała w pełni i prawidłowo nałożone na nią na mocy umowy zobowiązanie.

W pierwszej kolejności należało odnieść się do podnoszonego przez pozwaną zarzutu nieważności umowy z dnia 5 listopada 2009r., jako że determinuje on dalsze rozważania w niniejszej sprawie.

Strony pozostawały zgodne co do faktu, iż przedmiotem umowy nie było całe przedsiębiorstwo. Okoliczność taką potwierdza brzmienie §1 umowy sprzedaży, z którego wynika iż przedmiotem zbycia są wyłącznie „wybrane dobra niematerialne wypracowane przez (...) sp. z o.o.” oraz §2, który dobra te wymienia. Sporną kwestie stanowiła forma powyższej czynności prawnej (akt notarialny), brak zachowania której przesądza, w ocenie pozwanej, o jej nieważności. Nie sposób jednak podzielić stanowiska pozwanej, iż przedmiotem umowy była zorganizowana część przedsiębiorstwa.

Biorąc pod uwagę brzmienie art. 55² k.c. należy dojść do wniosku, iż z treści czynności prawnej wynikać mogą wyłączenia pewnych składników przedsiębiorstwa, a mimo to czynność taką należy kwalifikować jako mającą za przedmiot przedsiębiorstwo. Podkreślenia jednak wymaga fakt, iż swoboda w wyłączaniu poszczególnych składników nie może iść tak daleko, aby zakres wyłączeń przekreślił istotę przedsiębiorstwa (tak też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2009r., sygn. V CSK 294/08, Lex nr 619667). Oceny przedmiotu umowy w kontekście art. 55² k.c. i 75¹ § 1 k.c. nie można zatem dokonywać w oderwaniu od definicji przedsiębiorstwa, zawartej w art. 55¹ k.c. Wynika z niej, iż przedsiębiorstwo jest zorganizowanym składników niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej. Podano przy tym przykładowe elementy wchodzące w jego skład - stanowiące w większości prawa o różnej postaci i treści. Czynnikiem "konstituującym" przedsiębiorstwo w znaczeniu przedmiotowym jest występowanie elementu organizacji oraz funkcjonalnego powiązania różnorodnych jego składników umożliwiających traktowanie przedsiębiorstwa jako pewną całość. Występowanie elementu organizacji pozwala odróżnić przedsiębiorstwo od majątku, gdyż ten ostatni jest przedmiotem organizacji i stanowi jedynie zbiór elementów wchodzących w skład zorganizowanej całości, jaką jest przedsiębiorstwo. Dopiero składniki

majątkowe w połączeniu z innymi elementami materialnymi i niematerialnymi stanowiącymi własność nabywcy mogą utworzyć zorganizowaną całość, zdolną do realizacji zadań gospodarczych i w ten sposób utworzą przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ k.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2009r., sygn. II CSK 215/09, Lex nr 551060; wyrok SN z dnia 23 lipca 2003r., sygn. II CKN 318/01, Lex nr 512011). W sytuacji zatem, gdy zbywanym prawom czy składnikom majątkowym nie sposób przyznać przymiotu zorganizowania, nie ma podstaw do uznania, że przedmiotem umowy sprzedaży było przedsiębiorstwo lub taka jego część, która umożliwia kontynuowanie działalności gospodarczej.

Przekładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy zauważyć trzeba, że zbywane przez powódkę wybrane składniki niematerialne nie są wystarczające do prowadzenia działalności gospodarczej. Powódka przyznała, iż po zawarciu umowy nie zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej, a ograniczyła jej przedmiot o prowadzoną dotychczas działalność handlową. Pracownik pozwanej W. G. (1) w swych zeznaniach przyznał, że przekazane na mocy umowy dobra nie były wystarczające do prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej bez elementów posiadanych już i wypracowanych przez pozwaną. Po wtóre, bezspornym jest, że przedmiotem umowy nie stanowiły przedmioty o charakterze materialnym. Powódka nie zbyła nieruchomości i ruchomości (w tym używanego sprzętu), praw wynikających z umów najmu i dzierżawy, nazwy, wierzytelności. Nie przekazała również całości dokumentów, związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, a chociażby związanych z obsługą księgową. Co więcej, przedmiot zbycia stanowiły wyłącznie niektóre dobra niematerialne, a nie wszelkie wypracowane przez powódkę. Wraz z zawarciem umowy nie doszło również do przejścia zakładu pracy na pozwaną w rozumieniu art. 23¹ Kodeksu pracy, pozwana nie stała się z mocy prawa stroną stosunków pracy. Z dotychczasowymi pracownikami powódki nawiązane zostały nowe umowy, po uzyskaniu informacji o zaprzestaniu działalności handlowej przez powódkę. Powołane okoliczności świadczą jednoznacznie o tym, że przedmiotem umowy sprzedaży z dnia 5 listopada 2009r. nie była zorganizowana część przedsiębiorstwa, a zatem nie było konieczne zawarcie jej w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi.

W myśl art. 73 § 2 k.c. jeżeli ustawa zastrzega dla czynności prawnej formę szczególną, czynność zachowania bez tej formy jest nieważna. Skoro zatem brak jest szczególnych wymagań co do formy umowy sprzedaży wybranych składników niematerialnych wystarczające jest zawarcie jej w formie zwykłej pisemnej.

Nie podziela również Sąd Okręgowy twierdzeń dotyczących niewykonania zobowiązań, wynikających z umowy z dnia 5 listopada 2009r. przez powódkę.

W tym kontekście w pierwszej kolejności wskazać należy, iż zakres powołanej umowy określony został w sposób bardzo ogólny. W §2 wskazano, co wchodzi w skład zbywanych dóbr niematerialnych, jednak tych dóbr tych precyzyjnie nie nazwano i nie wskazano, jakie konkretnie czynności podjęte przez powódkę stanowią mają o wykonaniu przez nią umowy. Z tego względu podnoszone przez pozwaną zarzuty co do niepełnych informacji na temat wysokości obrotów i marży (zeznania W. G. (1)) nie mogą stanowić o niewykonaniu umowy przez powódkę, jako że w umowie nie wskazano, aby dane w tym zakresie stanowiły jej przedmiot.

Powódka zobowiązała się do zbycia na rzecz pozwanej rynku zbytu, a także danych obsługiwanych klientów (pkt 1 i 2). W ocenie Sądu powołane zapisy należy rozumieć w ten sposób, że powódka zobowiązana była przedstawić dane odbiorców i dostawców oferowanych przez nią towarów, umożliwiając w ten sposób nawiązanie współpracy z dotychczasowymi kontrahentami powódki. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego Sąd doszedł do przekonania, że powódka zrealizowała powyższe świadczenie.

Nie stanowi bowiem przedmiotu sporu, że pozwanej przekazana została lista kontrahentów, sporządzona w dniu 19 listopada 2009r. Znalazły się na niej adresy poszczególnych sklepów, hurtowni, podmiotów zaopatrujących się dotychczas u powódki, jak i dane dostawców. W ten sposób pozwana uzyskała dane klientów powódki, zawierające adres, numer telefonu czy informacje o rabacie. Bez znaczenia pozostaje natomiast kwestia liczby figurujących na liście podmiotów, a także kwestia dotycząca nieprzerwanej, stałej współpracy z nimi. Na przekazanej liście znajdowali się bowiem wszyscy aktualni kontrahenci powódki. Przedmiotem porozumienia stron nie była przy tym określona

liczba kontrahentów stąd nie znajdują uzasadnienia zarzuty pozwanej w tym zakresie, podobnie jak zarzuty dotyczące wcześniejszego związania z nimi stosunkami handlowymi. Warunkiem realizacji umowy przez powódkę nie był bowiem wzrost obrotów pozwanej.

Nie ma również racji pozwana podnosząc, iż powódka nie zrealizowała umowy w zakresie §2 pkt 3. Z zaoferowanego przez nią materiału dowodowego nie wynika, aby powódka z uwagi na złą sytuację finansową rozwiązała umowy z pracownikami, a zatrudnienie ich następnie przez pozwaną było jedynie konsekwencją tego stanu rzeczy. Z zeznań M. S. (2), S. S. i P. K. wynika bowiem, iż po zawarciu umowy stron byli oni informowani o ograniczeniu zakresu prowadzonej działalności przez powódkę, a także o tym, iż w związku z przejściem rynku zbytu przez pozwaną, możliwe jest zatrudnienie przez nią. Ci więcej, pracowników informował o tym członek zarządu pozwanej M. Z., co czyni przytoczone w sprzeciwie twierdzenia o przyczynach zatrudnienia bezpodstawnymi. W kontekście zeznań świadków M. B., M. N. i N. L. nie budzi również wątpliwości fakt, iż od 1 stycznia 2010r. nawiązali oni współpracę bezpośrednio z pozwaną, a było to wyłącznie skutkiem przejścia przez pozwaną obsługi klientów, będących dotychczas kontrahentami powódki.

Nie jest również prawdą, jakoby powódka zaniechała przekazania pozwanej informacji dotyczących organizacji pracy w celu efektywnej obsługi rynku. W tym zakresie wskazać należy chociażby na przekazane pozwanej tzw. „trasówki”. Na fakt ich sporządzenia i udostępnienia pozwanej wskazywali M. W., I. Ł., W. G. (2) a także M. B., M. N. i N. L.. Z dokumentów tych wynikał natomiast zakres czynności podejmowanych przez przedstawicieli handlowych, częstotliwości przyjmowania zamówień, informacje o tym, w jakie dni i na jakich trasach odbywali kursy. Ponadto pracownicy i przedstawiciele handlowi powódki po podjęciu współpracy z pozwaną zachowali w zasadzie niezmienny zakres obowiązków i podejmowanych czynności. Twierdzili, że poza nazwą pracodawcy nie zaistniały żadne istotne zmiany w związku z realizacją umowy z dnia 5 listopada 2009r. Stąd wniosek, że pozwana czerpała z posiadanych przez tych przedstawicieli informacji dotyczących organizacji pracy i obsługi rynku.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika również, że powódka umożliwiła pozwanej podpisanie umów dystrybucyjnych z jej dotychczasowymi dostawcami. Po pierwsze bowiem, powódka informowała dostawców o zawartej umowie oraz możliwości podjęcia współpracy z pozwaną. Po wtóre, ostatecznie znaczna część dostawców powódki nawiązała niezwłocznie współpracę z pozwaną, co skutkowało zawarciem z nią odrębnych umów dystrybucyjnych. Wskazywali na to świadkowie W. K., A. P. (2), J. H., P. S. (2), B. J. (1), a potwierdzają to również przedłożone wraz z pozwem potwierdzenia dostawców. Nie może umknąć uwadze fakt, iż wskazani świadkowie podawali, że co prawda we własnym zakresie i bez wyraźnego pośrednictwa powódki zawierali umowy z pozwaną, to jednak rozmowy z pozwaną podejmowali właśnie z uwagi na informacje od powódki i jej polecenie.

Kolejnym argumentem przeciwko żądaniu pozwu było uznanie przez pozwaną, iż powódka nie wykonała umowy i utraciło ono znaczenie dla pozwanej. To z kolei uzasadniało, zdaniem pozwanej, odmowę przyjęcia świadczenia i zapłaty wynagrodzenia z uwagi na brzmienie art. 477 § 2 k.c. Zgodnie z treścią powołanego przepisu gdy skutek zwłoki dłużnika świadczenie utraciło dla wierzyciela całkowicie lub w przeważającym stopniu znaczenie, wierzyciel może świadczenia nie przyjąć i żądać naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania.

W kontekście cytowanego uregulowania istotne znaczenie ma okoliczność, iż wierzyciel prawo odmowy przyjęcia świadczenia wykonuje przez stosowne oświadczenie woli skierowane do dłużnika przed spełnieniem świadczenia lub w chwili zaoferowania świadczenia. Ponadto odmowa odbioru świadczenia musi być uzasadniona, a dowód okoliczności, że świadczenie utraciło dla wierzyciela całkowicie lub w przeważającym stopniu znaczenie obciąża wierzyciela zgodnie z ogólną regułą płynącą z art. 6 k.c. (Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, A. Rzetecka – Gil, Lex/el. 2011).

Podkreślenia zatem wymaga okoliczność, iż dobra niematerialne wskazane w umowie z dnia 5 listopada 2011r. zostały przekazane pozwanej z końcem 2009 roku. Wynika ze zgromadzonego w niniejszym postępowaniu materiału dowodowego, zaś pozwana ani w oświadczeniu o odmowie przyjęcia świadczenia, ani w sprzeciwie od nakazu zapłaty nie wskazała na inną datę. Zarówno w pismach składanych przed wszczęciem postępowania, jak i w pismach

procesowych pozwana nie sprecyzowała momentu przekazania określonych dóbr czy też ich zaoferowania przez powódkę. Jednocześnie wskazując w oświadczeniu z dnia 5 maja 2010r., że dóbr nie przyjmuje, w sposób pośredni potwierdziła fakt gotowości ich przekazania przez powódkę. Natomiast z pisma z dnia 29 grudnia 2009r. wynika, że dobra wskazane w umowie, a także powołanym oświadczeniu pozwanej, zostały pozwanej przekazane najpóźniej w dniu 29 grudnia 2009r. Już po przekazaniu listy kontrahentów M. W. dokonywał jej weryfikacji, nanosił na nią oznaczenia klientów aktywnych i tych, z którymi przed zawarciem umowy z pozwaną nie łączyła stała współpraca. Również przed zakończeniem 2009 roku przedstawiciele handlowi współpracujący z pozwaną sporządzali tzw. „trasówki”. Od 1 stycznia 2010r. u pozwanej zatrudnieni zostali magazynierzy, uprzednio zatrudnieni u pozwanej, z tą datą współpracę z pozwaną podjęli również przedstawiciele handlowi – M. B., M. N., N. L.. Nadto z zeznań przedstawicieli dotychczasowych kontrahentów powódki wynika, że zaprzestali oni współpracy z powódką również z końcem grudnia 2009r. i zostali poinformowani o przejściu rynku zbytu przez pozwaną. Z tego względu niejako automatycznie podjęte zostały rozmowy z pozwaną, co doprowadziło do zawarcia z nią umów dystrybucyjnych. Stwierdzenie, że zmiana kontrahenta nastąpiła „automatycznie”, biorąc pod uwagę datę zakończenia działalności handlowej przez powódkę, pozwala sądzić że współpracę z dotychczasowymi dostawcami powódki pozwana nawiązała na początku 2010 roku. Na takie automatyczne przejście i nawiązanie współpracy z pozwaną niezwłocznie po powzięciu informacji o rezygnacji z uczestnictwa w rynku wskazywał chociażby świadek A. P. (2) i P. S. (2).

Z powyższego należy wywodzić, że powódka przynajmniej częściowo zaoferowała wskazane w umowie dobra niematerialne w grudniu 2009 roku. Dotyczy to chociażby udostępnienia możliwości podpisania umów dystrybucyjnych z dostawcami czy też możliwości współpracy z przedstawicielami handlowymi powódki. W tym kontekście realizacja uprawnienia z art. 477 § 2 k.c. jawi się jako spóźniona, a zatem nieskuteczna. Co więcej, w kontekście poczynionych powyżej ustaleń nie ma podstaw do przyjęcia, że powódka nie zaoferowała świadczenia chociażby w części. Pozwana ani w oświadczeniu z dnia 5 maja 2010r., ani w ramach stanowiska prezentowanego w toku postępowania, nie sprecyzowała, w jakiej części umowa nie została wykonana.

Przede wszystkim jednak przeciwko możliwości skorzystania przez pozwaną z uprawnienia z art. 477 § 2 k.c. przemawia brak zwłoki powódki w wykonaniu zobowiązania. W myśl bowiem art. 476 zdanie 1 k.c. dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu wierzyciela. Regulacja ta jest skorelowana z brzmieniem art. 455 k.c., wedle którego jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Przenosząc to na grunt niniejszej sprawy wskazać trzeba, że w umowie z dnia 5 listopada 2009r. strony nie określiły, w jakim terminie powódka ma wykonać nałożone na nią obowiązki. W konsekwencji o zwłoce powódki można byłoby mówić, gdyby nie wykonała ona zobowiązania po wezwaniu w tym zakresie przez pozwaną. Ta zaś nie powoływała się na jakiegokolwiek wezwanie, ani na istnienie określonego terminu wykonania zobowiązania. W związku z tym nie ma podstaw do stwierdzenia zwłoki po stronie pozwanej, co uniemożliwia skorzystanie przez wierzyciela z uprawnienia do odmowy przyjęcia świadczenia.

Za uzasadniony uznał natomiast Sąd Okręgowy zarzut potrącenia zgłoszony przez pozwaną w sprzeciwie od nakazu zapłaty. W konsekwencji Sąd uznał, iż zarzut ten doprowadził do umorzenia wzajemnych wierzytelności stron co do kwoty 24.984,44 zł. Od potrącenia jako czynności materialnoprawnej odróżnić trzeba zarzut potrącenia będący czynnością procesową. Oświadczenie o potrąceniu, o którym mowa w art. 499 k.c., jest czynnością materialnoprawną powodującą - w razie wystąpienia przesłanek określonych w art. 498 § 1 k.c. - odpowiednie umorzenie wzajemnych wierzytelności, natomiast zarzut potrącenia jest czynnością procesową, polegającą na żądaniu oddalenia powództwa w całości lub w części z powołaniem się na okoliczność, że roszczenie objęte żądaniem pozwu wygasło wskutek potrącenia. Oświadczenie o potrąceniu stanowi zatem materialnoprawną podstawę zarzutu potrącenia. Do dokonania potrącenia może dojść zarówno w ramach postępowania sądowego, jak i poza nim; w trakcie postępowania sądowego uprawniony może połączyć złożenie oświadczenia woli o potrąceniu z podniesieniem zarzutu potrącenia.

Podniesienie w sprzeciwie od nakazu zapłaty zarzutu potrącenia jest tym samym równoznaczne ze złożeniem oświadczenia o potrąceniu, jeżeli oświadczenie takie nie zostało złożone wcześniej. Przy ocenie skuteczności złożonego w toku postępowania oświadczenia o potrąceniu i podniesionego zarzutu potrącenia konieczne jest również

odniesienie do brzmienia art. 479⁽¹⁴⁾ § 4 k.p.c. Zgodnie z jego treścią do potrącenia w toku postępowania mogą być przedstawione tylko wierzytelności udowodnione dokumentami. Warunek ten został spełniony skoro pozwana na uzasadnienie podnoszonego zarzutu przedstawiła trzy faktury, opiewające łącznie na kwotę przedstawioną do potrącenia. Przy tym jedna z nich (nr (...)(...)) została zaakceptowana przez pozwaną. Co jednak szczególnie istotne, pozwana przedłożyła zestawienia rabatów sporządzone przez powódkę, w których zwraca się do pozwanej o wystawienie trzech faktur na określone kwoty. Kwoty te odpowiadają tym, wskazanych następnie w fakturach nr (...). Powódka nie kwestionowała faktu sporządzenia powołanych zestawień i otrzymania powołanych dokumentów rozliczeniowych, a przede wszystkim udzielenia pozwanej rabatu. Podniosła przy tym, iż w rzeczywistości brak było podstaw do udzielenia rabatów pozwanej. Na tę okoliczność przedstawiła pismo z dnia 24 maja 2010r., w którym wskazuje na brak zasadności naliczenia rabatów za terminową płatność z uwagi na dokonanie zapłaty po terminie i brak porozumienia stron w tym zakresie.

Stanowisko powódki nie zasługuje na uwzględnienie. Z treści przedstawionego przez powódkę pisma wynika bowiem wprost, iż już w dacie sporządzenia zestawień rabatów pozwana pozostawała w zwłoce z zapłatą wskazanych w zestawieniu faktur. Okoliczność tę potwierdziła w swych zeznaniach I. Ł. wskazując, że wszystkie faktury zostały zapłacone przez pozwaną po upływie 21-dniowego terminu płatności, a umieszczenie ich w zestawieniu wynikało z omyłki i zastosowania reguł obowiązujących w stosunkach ze spółką (...). Zauważyć jednak trzeba, iż brak było umowy stron, która określałaby, kiedy rabaty przysługują pozwanej. W takiej sytuacji powódka mogła przyznać pozwanej rabaty według własnego uznania, również w razie przekroczenia ustalonych terminów płatności należności. Nie ma zatem podstaw, aby sporządzenie zestawienia sprzeciwiało się umowie stron czy stosowanym przez powódkę regułom. Trudno też dać wiarę, iż do pomyłki doszło w przypadku wszystkich faktur. Skoro zatem powódka nie przeciwstawiła żadnego dokumentu, w konfrontacji z którym wiarygodne okazałyby się argumenty dotyczące omyłkowego udzielenia rabatu, jej stanowiska nie można zaakceptować. Nie uzasadnia także cofnięcia udzielonego rabatu zwłoka pozwanej z zapłatą poszczególnych rat przewidzianych w umowie zbycia dóbr niematerialnych z dnia 5 listopada 2009 r., skoro zwłoka ta występowała już w chwili sprowadzenia przez powódkę zestawienia dotyczącego rabatów. Powódka zatem zdecydowała się udzielić rabatu mając świadomość braku płatności z tytułu umowy z dnia 5 listopada 2009 r.

Wobec tego, że oświadczenie o potrąceniu – zgodnie z art. 499 k.c. – mam moc wsteczną od chwili kiedy potrącenie stało się możliwe, istotne było ustalenie dat wymagalności poszczególnych wierzytelności, z tą bowiem chwilą mogło bowiem dojść do umorzenia wierzytelności.

Kwotę 29.984,44 zł należało zatem przeciwstawić części należności najwcześniej wymagalnej, to jest wynikającej z faktury powódki VAT nr (...) z terminem płatności do dnia 15 marca 2010r. W tej sytuacji należało uznać, że co do kwoty 10.117,47 zł (faktura nr (...)) wierzytelność pozwanej umorzona została z dniem 10 maja 2010r. Z tego względu od kwoty 36.600 zł odsetki przysługują od dnia 16 marca 2010r. do 10 maja 2010r., zaś od 26.482,54 zł (36.600 - 10.117,46 zł) od dnia 11 maja do 20 maja 2010r. Z dniem 20 maja 2010r. umorzona została wierzytelność pozwanej w zakresie odpowiadającym kwotom z faktur o numerach (...) (odpowiednio 11.603,24 zł i 3.263,74 zł.). Od pozostałej z pierwszej, wystawionej przez powódkę faktury, kwoty 11.615,56 zł odsetki przysługują powódce od dnia 21 maja 2010r.

Podstawę zasądzenia odsetek stanowił art. 481 k.c. W stosunku do pozostałych należności zostały przyznane od dnia następnego po wskazanym w dokumencie rozliczeniowym terminie płatności.

W punkcie III, na podstawie art. 100 k.p.c., Sąd orzekł o kosztach procesu. Zgodnie z powołaną regulacją w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznacznej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Powódka wygrała proces w 90% (219.015,56 zł z 244.000 zł), zatem powstałe w niniejszym postępowaniu koszty powinny ją obciążyć w 10%. Powódka poniosła koszty w wysokości 7.457 zł, na które składa się 17 zł opłaty od pełnomocnictwa (k. 35), 7.200 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika (ustalone na podstawie §6 pkt 7 w zw. z § 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego

ustanowionego z urzędu - Dz. U. 2002 rok, Nr 163, poz.1349 ze zm.) oraz 240 zł tytułem wykorzystanej zaliczki na poczet kosztów stawiennictwa świadka (postanowienie z dnia 30.10.2012r. k. 912). Pozwana poniosła koszty w wysokości 7.217 zł, na które składa się: 17 zł opłaty od pełnomocnictwa (k. 378) i 7.200 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika (ustalone jak wyżej). Suma kosztów postępowania poniesionych przez strony wynosi 14.674, zaś mając na uwadze zasadę odpowiedzialności za wynik procesu pozwana powinna ponieść je co do kwoty 13.207 zł (90% z 14.674). Z uwagi na fakt, że pozwana wydatkowała już kwotę 7.217 zł, zobowiązana jest do zapłaty na rzecz powódki różnicy w kwocie 5.990 zł.

W punkcie IV, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jedn. Dz. U. 2010 rok, Nr 90, poz. 594 ze zm.) Sąd nakazał pobrać od pozwanej 10.980 zł tytułem części opłaty od pozwu, od której powódka była zwolniona. Opłata od pozwu w niniejszej sprawie wynosi 12.200 zł, zaś 90% z tej sumy to 10.980 zł. Powódka została zwolniona od kosztów sądowych w zakresie opłaty od pozwu (postanowienie z 21 listopada 2011r. k. 358) a zatem w części, w jakiej pozwana uległa powódce, obciążono ją powyższą opłatą.

W punkcie V Sad nakazał ściągnąć od na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie z roszczenia zasądzonego na rzecz powódki w punkcie I kwotę 1.220 zł stanowiącą część opłaty od pozwu, od której powódka była zwolniona i której pozwana nie ma obowiązku uiszczenia. Podstawę rozstrzygnięcia w tym zakresie stanowił art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Sygn. akt VIII GC 45/12

S., 28 lutego 2013 roku

ZARZĄDZENIE

1. odnotować;
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki;
3. akta przedłożyć Przewodniczącemu Wydziału z apelacją, zażaleniem lub za 30 dni.